

"Hem d'encarnar el canvi que desitgem veure en el món"

Mahatma Gandhi

Presentació

Hi ha un desequilibri important entre les necessitats culturals de la població, derivades del desenvolupament científic i tecnològic constant, i l'educació científica del ciutadà mitjà. Es constata, així mateix, un interès creixent pel coneixement de l'entorn natural i dels avenços científics i tecnològics, així com pel coneixement sobre les qüestions relacionades amb la salut. El segle XXI és el segle de la biomedicina, dels canvis i dels avenços ràpids, de la subespecialització, de les noves tecnologies, i l'educació rebuda tot al llarg de l'ensenyament obligatori resulta sovint insuficient per als ciutadans.

La divulgació i la popularització de la ciència són imprescindibles per buscar respostes més adequades, perquè signifiquen unes majors possibilitats individuals i col·lectives per sortir de la pobresa, i també perquè ens ajuden a prendre consciència dels possibles riscos derivats de l'ús de la tecnologia. La divulgació científica és important per a la democratització de la societat i per a la participació dels ciutadans en la presa de decisions que determinaran el seu futur: una societat més culta científicament serà també més lliure, responsable i competent ([manifest de la Corunya de 21 de març de 1997](#)).

L'any 2004 va entrar en vigor el **Programa Nacional de Difusió de la Cultura Científica**, exemple del protagonisme que la cultura i el coneixement científics comencen a assolir en l'agenda política, en resposta a una preocupació creixent d'aquest desequilibri entre les necessitats culturals i l'educació científica, una preocupació que ultrapassa les nostres fronteres. De la mateixa manera, s'estan creant iniciatives similars d'àmbit local com, per exemple, [el Comissionat de l'Alcaldia per la difusió i promoció de la cultura científica a Barcelona](#).

Actualment, la transformació que pateixen les àrees relatives a la salut i a les ciències en general, l'especialització tecnològica i la seva complexitat, la transformació de la transferència del coneixement, la creixent demanda social, etc. han fet necessari un major rigor científic i d'especialització en la comunicació de les ciències. Cal que ens adonem del paper dels mitjans de comunicació en tot aquest procés, que assumim el paper formatiu a més del purament informatiu, i que reconeguem que ben sovint és l'única font d'informació i de coneixement que rep bona part de la població a partir d'un cert moment de la seva vida. Ara més que mai s'ha de garantir el rigor científic en aquests mitjans de comunicació, doncs s'han convertit en un vehicle fonamental per a la creació d'opinió pública. Paral·lelament a això, la velocitat, la universalitat de l'accés a la informació i la manca de filtres d'aquesta informació a través de les diferents tecnologies de la informació i la comunicació (TIC's), fa ineludible reflexionar sobre com s'ha d'assumir aquesta velocitat i aquest canvi. Malauradament, més informació no és pas sinònim d'un major coneixement.

"Som allò que fem d'una manera repetida. Així, doncs, l'excel·lència no és un acte sinó un hàbit"

Aristòtil

Segons la Llei de la Ciència, aprovada l'any 1986, l'extensió de la cultura a la societat és un dret pels ciutadans.

Des de Galènia creiem en la democratització de la ciència i en el coneixement com a riquesa popular. Creiem en la Comunicació Mèdica i Científica com un acte regular que apropi el coneixement al ciutadà i l'involucri en el seu propi procés de salut i progrés, **potenciant hàbits saludables i de prevenció.**

"Cuando rompe el trueno ya es tarde para taparse los oídos".

Proverbi xinès

L'educació per la salut és un aspecte bàsic per al desenvolupament de les persones, especialment dels adolescents, període vital clau per adquirir hàbits en relació a la salut i període també en què, en moltes ocasions, les conductes en termes de salut adoptades per aquests adolescents disten molt de les desitjades (mals hàbits nutricionals, conductes de risc, manca de protecció en els relacions sexuals, dogues legals i il·legals,...).

La nostra experiència en Comunicació Mèdica, tant amb escolars de diferents edats com amb adults, ens permet adequar el discurs a cada públic segons les seves necessitats.

Oferim tot tipus de sessions d'educació per la salut a mida del seu programa escolar, horaris i pressupost. Les sessions les definim a continuació:

Cursos monogràfic*: 2-3 sessions de 1'5-2h de durada cadascuna, distribuïdes en 1, 2 o 3 setmanes consecutives, sobre una única temàtica àmplia (per exemple: Tabac, drogues il·legals i alcohol).

[Exemples de curs monogràfic: 3 sessions consecutives la mateixa setmana (3, 4 i 5 de maig), 3 sessions a dies alterns la mateixa setmana (dl-dx-dv), o bé una sessió setmanal durant 3 setmanes consecutives (dimarts 2, 9 i 16 de maig)].

Seminaris*: única sessió de 3-4h aproximadament sobre una determinada temàtica tractada en profunditat (per exemple: tabac, drogues il·legals i alcohol, nutrició i dietètica, educació per a la salut sexual, salut i estils de vida,...)

Tallers de salut*: una sessió única de 2-3h o més sessions de 1,2 o 3h aproximadament sobre una temàtica única o diverses temàtiques tractades manera teòrico-pràctica, amb l'objectiu aprofundir en la matèria (per exemple: nutrició i dietètica, educació per a la salut sexual, primers auxilis...). Grup reduït.

[Exemples de tallers de salut: una sessió única de 2-3h aproximadament sobre un tema general amb activitats teòrico-pràctiques relacionades; o diverses sessions periòdiques (setmanal-mensual); tallers d'una 1h periòdics intergrats dins el programa docent, per exemple a mode de tutories].

Xerrades*: 1'5h de durada sobre un únic tema amb un tractament molt general, (per exemple: trastorns de l'alimentació, anticoncepció, malalties de transmissió sexual...). Es poden tractar temes d'actualitat en salut (per exemple: la grip aviària, la legionella,...)

Salut i Qualitat de vida: curs dissenyat com una activitat extra-escolar, crèdit de lliure elecció, hores de tutoria o tallers trimestrals, que es plantejaran com tallers teòrico-pràctics de 2-3h aproximadament, per a donar una visió global sobre aquells aspectes importants per a créixer en salut: Nutrició, educació sexual, anticoncepció, malalties de transmissió sexual, Primers Auxilis, trastorns de l'alimentació, estils de vida, tabac i drogues, salut i activitat física, prevenció....

[Exemple curs "Salut i Qualitat de vida": diverses sessions de 1,2 o 3h aproximadament, periòdiques i enmarcades dins un programa específic dissenyat en funció de les sessions disponibles i els interessos docents].

*Totes aquestes diferents activitats poden dissenyar-se per els alumnes de ESO i batxillerat, per a professors i per a l'escola de pares (AMPA). Les sessions de durada superior a 2h es poden realitzar en dissabte o, per exemple, en el marc de sortides escolars, segons la conveniència del centre. Els temes poden ser proposats pel centre en funció de les seves necessitats.

Professors i Escola de Pares

El mateix format de les sessions és aplicable a l'Escola de pares de l'AMPA o pels equips docents.

I es que hi ha coses que, com postulen les recents campanyes polítiques del món de l'ensenyament, "els mestres no poden ensenyar" i, hi ha valors, coneixements i actituds que només poden transmetre els pares i les mares.

Als pares però, en moltes ocasions, els manca informació sobre qüestions en matèria de salut. Sovint els conceptes queden obsolets i cal actualitzar-los o ampliar-los: nous mètodes anticonceptius, anticoncepció d'emergència o píldora post-coital, tabac, alcohol i drogues, cannabis i problemes a l'escola, drogues de disseny,...a vegades els pares han de fer front a dificultats i problemes fruit dels temps en què vivim, de la cultura del culte al cos, les modes...per tant problemes amb la conducta alimentària o amb piercings i tatuatges, estan a l'ordre del dia i cal tenir informació per poder afrontar-s'hi, informar i educar en els valors.

Cal recordar a més, que moltes malalties tenen els seus orígens en mals hàbits: mala dieta i obesitat, hipertensió, malalties del cor en la vida adulta, Diabetes Mellitus tipus II, manca de prevenció i càncer de pell, conductes sexuals de risc i malalties de transmissió sexual, VIH, hepatitis, virus del Papiloma Humà, càncer de cèrvix,... Moltes d'aquestes conductes s'inicien en aquestes edats i se'n patiran les conseqüències tota la vida.

Moltes associacions de pares i mares són perfectament conscients d'aquest fet i ja han pres iniciatives com "les escoles de pares". Volem contribuir a aquest procés d'actualització i "posada al dia" en temes de salut, necessari per la velocitat en la que canvien les informacions en la societat en què vivim. Tant per als propis pares, com per la transmissió de la informació i educació en el coneixement cap als seus fills.